

ORTADOĞU'DA NELER OLUYOR PANELİ (Hacettepe Üniversitesi, 17 Mart 2011)

Tevfik Orçun ÖZGÜN

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından 17 Mart 2011 tarihinde Beytepe Yerleşkesi Mehmet Akif Ersoy Konferans Salonunda Ortadoğu'da son zamanlarda meydana gelen ve tüm dünyayı olduğu kadar Türkiye'yi de yakından ilgilendiren olayların konu alındığı "Ortadoğu'da Neler Oluyor" adlı bir panel gerçekleştirilmiştir.

Tunus, Mısır ve Libya'da meydana gelen olaylar, dünya gündemini meşgul etmekteyken, Doç.Dr. Ahmet Uysal, Yrd.Doç.Dr. Akif Kireçci, Doç.Dr. Recep Boztemur'un konuşmacı olarak katılımı, Prof.Dr. Mehmet Seyitdanlıoğlu'nun oturum başkanlığı ile gerçekleşen panele öğrenci ve öğretim üyelerinden yoğun ilgi ve katılım gösterilmiştir.

Panel, Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Prof.Dr. Mehmet Seyitdanlıoğlu'nun uzun süre Osmanlı İmparatorluğu yönetiminde kalan Ortadoğu toprakları hakkında idarî, tarihî bilgiler vermesiyle başlamıştır. Panelde daha sonra söz alan Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Akif Kireçci, doktorasını Pensilvanya Üniversitesi Yakın Doğu

Dilleri ve Medeniyetleri Bölümünde yapmıştır. Ortadoğu’da modernizm ve kültürel dönüşümler, İslam, entelektüel hareketler, Oryantalizm ve uluslararası ilişkiler konularında uzman olan Kireççi, panelde Arap dünyası, jeopolitik konumu ve bu durumun meydana gelen olaylar üzerindeki etkilerini konu alan bir konuşma yapmıştır. Ortadoğu kavramının I.Dünya Savaşından sonra Osmanlı İmparatorluğu’nun Ortadoğu ve Kuzey Afrika topraklarının İngiliz ve Fransızlar tarafından paylaşılmasıyla ortaya çıkan bir devletler sisteminin adı olduğunu vurgulayan Kireççi, I.Dünya Savaşı sonrasında emperyal devletler tarafından Ortadoğu haritasının şekillenme sürecini aktarmıştır. Ortadoğu ülkelerinin demokrasiye biraz daha yakın bir duruma geçiş sürecinin Türkiye açısından ekonomik ve siyasi olarak uygun bir düzen haline geleceğini düşündüğünü belirterek konuşmasını tamamlamıştır.

Sonraki konuşmacı Osmangazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi Doç.Dr. Ahmet Uysal, siyaset sosyolojisi, Orta Doğu, uluslararası ilişkiler, toplumsal hareketler, medya ve siyaset, sosyal değişme alanlarında uzman olup, Stratejik Düşünce Enstitüsü Ortadoğu masasında çalışmalarına devam etmektedir. Ortadoğu hakkında çok sayıda akademik çalışmaları olan Uysal, Ortadoğu’yu tarihsel bir arka planla tasvir etmiş, Osmanlı Dönemi ve ardından İngiliz işgalini, bugünün karmaşık yapısının *sömürge mirası* sonucu olduğunu, verdiği tarihsel, sosyolojik ve somut örneklerle açıklamaya çalışmıştır. Bölge hakkında sahip olduğu sayısal verileri de kullanarak stratejik açıklamalar yapan Uysal, günümüze kurduğu köprüyle uluslararası ilişkilere değinmiştir. Türkiye ve Ortadoğu ülkeleri arasında kurulacak bağlantıların ekonomi ve siyaset açısından real politikada yeri hakkında bilgi vermiş, meydana gelen olayları sosyolojik açıdan değerlendirerek panele siyasi ve istatikselsel, sosyolojik anlamda katkı sağlamıştır.

Son panelist Ortadoğu Teknik Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Doç.Dr. Recep Boztemur doktorasını Utah Üniverstesi Ortadoğu Merkezi’nde tamamlamış, tarih metodolojisi ve Ortadoğu tarihi hakkında çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Boztemur, Ortadoğu’da gerçekleştirilen Devrimlerin değişen yapısı hakkında tarihe dayanan bir konuşma gerçekleştirmiştir. Ortadoğu ülkelerinde görülen ayaklanmalar, isyanların, niteliği hakkında açıklamalar yaparak son yıllardaki hareketlenmelerin ve sonuçlarının siyasi ve sosyolojik boyutlarını aktarmıştır. Dekolonizasyon döneminde modern devletlerin oluşum süreçleri üzerinde Büyük Güçlerin etkilerinin üzerinde durduktan sonra panelin konusunu oluşturan “devrimler”in farklılığı üzerinde durmuştur. 1950’lerden 1970’lere kadarki dönemi “teknokratik dönem” olarak tanımlayan Boztemur, 1970’lerden sonra bu rejimlerin İslamileştiğinden bahsederken Teokrasi Dönemine geçildiğini, 1980 ve 1990’larda petrolün değer kazanması ve

Ortadoğu lkelerinin zenginleşmesi süreçlerini aktarmıştır. Boztemur konuşmasında bölge halkının kendini yönetme, gelir dağılımında eşitlik, adalet, geri kalmışlığı yenme arzusunun demokratikleşmeyle, insan hak ve özgürlüklerinin gündeme gelmesiyle gerçekleşeceğini düşündüklerinin önemini vurgulamıştır.

Türkiye ve dünya gündemini meşgul eden hareketlerin siyasal, askerî, tarihsel, ekonomik ve sosyolojik açıdan çok boyutlu olarak tartışıldığı panel, akademisyenlere yöneltilen sorularla zenginleşmiştir. Gündeme ilişkin mevcut bilgilerin sorgulanmasına zemin oluşturan panel izleyici ve katılımcılar açısından verimli geçmiştir.

